

METODIKA VYHODNOCOVANIA RIZIKA BOMBOVÝCH HROZIEB

MINISTERSTVO
VNÚTRA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ÚVOD

Metodika vyhodnocovania rizika bombových hrozieb sa zameriava na proces vyhodnotenia stupňa rizika bombových hrozieb a na prijatie adekvátnych opatrení.

Za bombovú hrozbu možno považovať akúkoľvek komunikáciu, ktorou osoba útočníka oznámi umiestnenie výbušného zariadenia, alebo zámer aktivovať ho. Dôsledky bombovej hrozby, a to aj v prípade, ak sa v priestoroch v skutočnosti nenachádza žiadne výbušné zariadenie, môžu byť pre organizáciu, podujatie, personál alebo objekt nebezpečné a môžu spôsobiť škody veľkého rozsahu.

ZÁMER ÚTOČNÍKA

Bombové hrozby môžu byť charakterovo rozdielne, v závislosti od motivácie útočníka, a teda aj zámeru, ktorý chce svojimi vyhrážkami dosiahnuť.

1. ZNEFUNKČNENIE ALEBO NARUŠENIE ČINNOSTI

Najčastejším zámerom útočníka je znefunkčniť alebo narušiť riadny chod organizácie alebo inštitúcie. Cieľom môže byť narušenie činnosti vybraného subjektu (napr. školy, súdu, obchodného centra, náboženského objektu), vyvolanie psychickej nepohody dotknutých osôb, alebo odpútanie pozornosti od skutočného zámeru útočníka. Tento cieľ môže byť súčasťou hybridného pôsobenia. Cieľom útočníka môže byť aj zistiť reakciu bezpečnostných zložiek, prípadne šíriť nedôveru spoločnosti voči týmto zložkám

2. VYDIERANIE ALEBO POŽADOVANIE VÝKUPNÉHO

Menej častým zámerom útočníka je vydieranie alebo požadovanie výkupného, najčastejšie v peňažnej podobe alebo v podobe kryptomeny, prípadne žiadaním protislužby.

3. VAROVANIE PRED REÁLNOU HROZBOU

Najmenej častým zámerom ohlasovateľa bombovej hrozby je varovať pred skutočným výbušným zariadením. Útočník, ktorý má záujem vykonať bombový útok s cieľom spôsobiť čo najväčšie obete a škody na majetku, obvykle tento útok vopred neohlasuje a nezvyšuje tak riziko svojho odhalenia a zmarenia útoku. Z tohto dôvodu väčšina bombových hrozieb nemá reálny základ. Keďže však tieto ojedinelé prípady nemožno vylúčiť, je vždy potrebné postupovať podľa pripravených plánov v prípade všetkých bombových hrozieb a žiadnu hrozbu nepodceniť.

MASOVÁ BOMBOVÁ HROZBA

Čoraz častejšie útočníci vykonávajú strategické kampane, kedy je viacero bombových hrozieb simultánne adresovaných cieľovým subjektom. Nezávisle od toho, či tieto útoky smerujú voči rovnakej geografickej lokalite, alebo nie, majú potenciál spôsobiť vážne dôsledky. Nenaplnené bombové hrozby majú potenciál zvýšiť zraniteľnosť cieľových subjektov voči skutočným hrozbám (bombovým útokom alebo iným formám hrozieb), keďže môže dôjsť k postupnému zníženiu bdlosti u cieľového subjektu. Z hľadiska náročnosti reálneho umiestnenia výbušného zariadenia na veľký počet miest sa dá masová bombová hrozba považovať za skôr nereálnu.

CIEĽOVÉ SUBJEKTY

Bombové hrozby najčastejšie cielia na nasledovné subjekty:

VZDELÁVACIE INŠTITÚCIE

SÚDY

ŠTÁTNE A SAMOSPRÁVNE INŠTITÚCIE

(MINISTERSTVÁ, ÚRADY, MAGISTRÁTY A INÉ)

ZDRAVOTNÍCKE ZARIADENIA

(NEMOCNICE, OZDRAVNÉ ZARIADENIA, KLINIKY A INÉ)

OBJEKTY KRITICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

(ELEKTRÁRNE, ŽELEZNICE, LETISKÁ A INÉ)

NÁBOŽENSKÉ ORGANIZÁCIE

(KOSTOLY, MODLITEBNE A INÉ)

SÚKROMNÉ SPOLOČNOSTI ALEBO SUBJEKTY

(BANKY, OBCHODNÉ CENTRÁ, KOMUNITNÉ CENTRÁ A INÉ)

PREDSTAVITELIA VEREJNEJ MOCI

SPÔSOBY PRIJATIA BOMBOVEJ HROZBY

Cieľový subjekt môže prijať bombovú hrozbu nasledovnými spôsobmi:

TELEFONICKÝ HOVOR

LISTOVÁ ZÁSIELKA

INTERNET, SOCIÁLNE MÉDIÁ

E-MAILOVÁ SPRÁVA

ÚSTNY PREJAV

INÝ SPÔSOB (NAPR. NÁPIS NA STENE, POUŽITÍM TRETEJ STRANY)

DÔSLEDKY BOMBOVÝCH HROZIEB

Bombové hrozby môžu zásadne ovplyvniť fungovanie cieľového subjektu. Dôsledkom takéhoto narušenia bežného fungovania cieľového subjektu môže byť vznik a šírenie paniky, čo výrazne zvyšuje riziko vzniku zranení, škôd na majetku a úplného znefunkčnenia cieľového subjektu. Medzi potenciálne dôsledky bombových hrozieb patrí najmä zastavenie či odloženie plánovaných alebo vykonávaných aktivít, finančné škody, psychologické dopady na spoločnosť a zasahujúce zložky, dopady na dôveryhodnosť cieľového subjektu. Následná medializácia bombových hrozieb môže zosilniť negatívne psychologické účinky a motivovať útočníka k pokračovaniu v tejto činnosti, ako aj inšpirovať ďalších potenciálnych ohlasovateľov. Z tohto dôvodu je vhodné neposkytovať útočníkovi a jeho aktivitám neprímeraný priestor v mediálnom pokrytí prebiehajúcich udalostí.

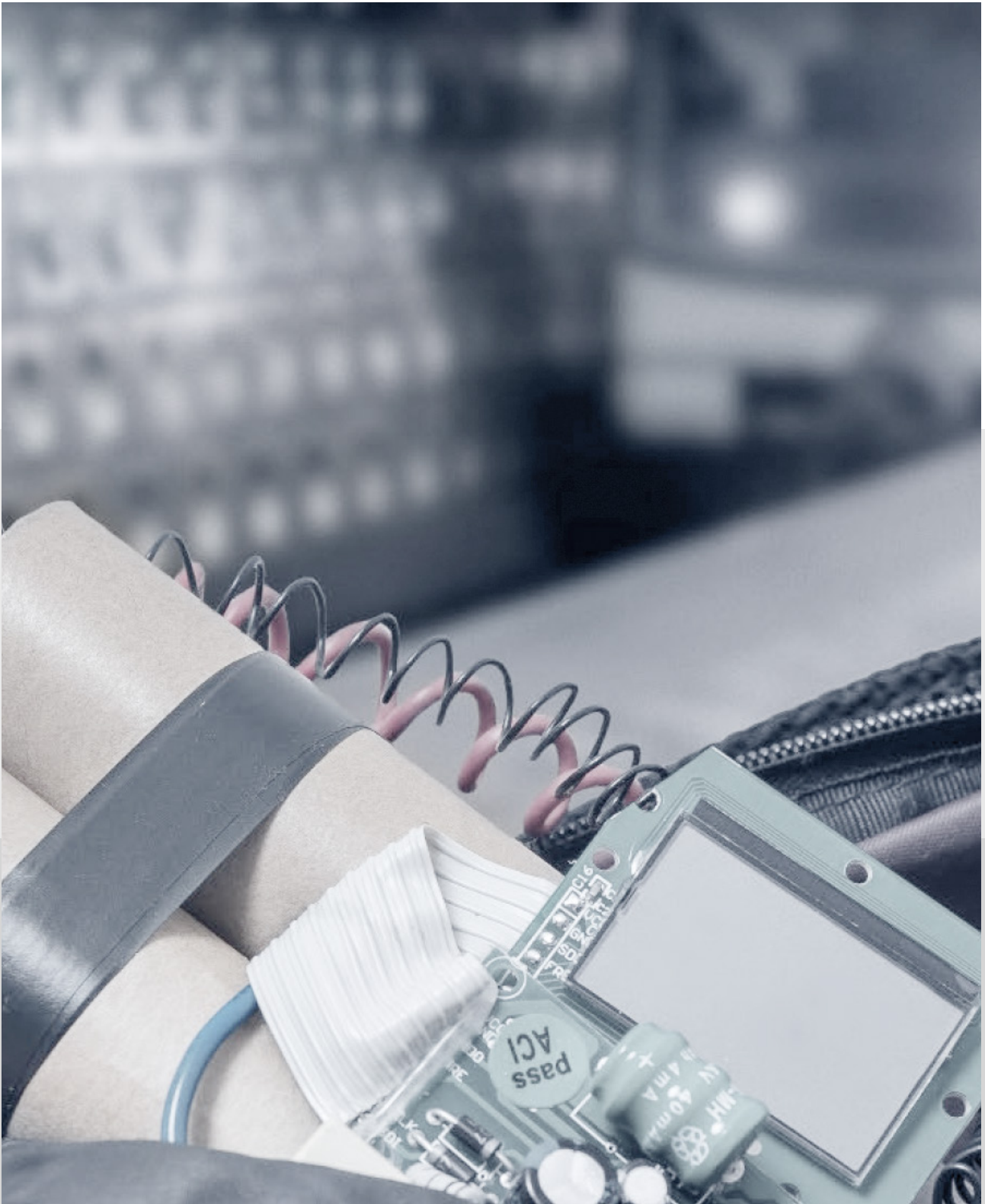
PLÁNOVANIE A PRÍPRAVA POTENCIÁLNEHO CIEĽOVÉHO SUBJEKTU

Úlohou plánovania a prípravy je zabezpečiť, že v prípade konkrétnej udalosti bude personál cieľového subjektu oboznámený s úlohami jednotlivých zodpovedných osôb, ako aj s vopred dohodnutým postupom (bez potreby výraznej improvizácie).

Subjekty, u ktorých je predpoklad, že sa stanú cieľom bombových vyhrážok, by mali mať pre tento účel vypracovanú metodiku a jej varianty. Najdôležitejšími cieľmi metodiky a jej variantov by mali byť: zníženie úrovne zraniteľnosti cieľového subjektu, zabezpečenie prijímania a výmeny informácií potrebných na rozhodovanie, odradenie potenciálneho útočníka a minimalizovanie dopadov na cieľový subjekt.

Metodika a jej varianty by mali obsahovať informácie o úlohách jednotlivých zodpovedných osôb, ktoré by mali mať rôzne odborné zameranie. Mali by obsahovať informácie o postupe pri zisťovaní dôležitých údajov o bombovej hrozbe, ako aj konkrétne postupy a opatrenia, ako reagovať na bombovú hrozbu. Taktiež by mali obsahovať plán komunikácie smerom dovnútra subjektu a navonok k verejnosti. Personál, ktorý môže byť prvým príjemcom bombovej hrozby, by mal byť oboznámený s pravidlami, ako postupovať v prípade prijatia takejto hrozby. Tieto pravidlá by mali obsahovať stručné informácie o tom, ako komunikovať s útočníkom, ako reagovať na konkrétny obsah, a taktiež by mali byť rozčlenené podľa komunikačného kanála, ktorý útočník využije (telefonický hovor, písomná hrozba, ústne podaná hrozba, hrozba cez e-mailovú správu, sociálnu sieť).

Aj z tohto dôvodu by mal mať cieľový subjekt jednoznačne určené osoby zodpovedné za konkrétne úlohy. V prvom rade je dôležité, aby bola určená osoba (prípadne jej zástupca), ktorá bude v krízovej situácii prijímať rozhodnutia. Najčastejšie by to mal byť štatutárny orgán cieľového subjektu (napr. riaditeľ, konateľ). V druhom rade je potrebné mať určenú osobu alebo osoby, ktoré budú vykonávať vizuálnu bezpečnostnú prehliadku priestorov a zabezpečovať evakuáciu. Malo by ísť najmä o osoby s detailnou znalosťou pôdorysu budovy, ako aj jednotlivých priestorov (napr. školník, vrátnik, bezpečnostná služba).

POSTUP PRI PRIJATÍ TELEFONICKEJ BOMBOVEJ HROZBY

Pri telefonickom hovore s bombovou hrozbou je dôležité zachovať pokoj a pokúsiť sa zaznamenať, alebo prinajmenšom zapamätať si čo najpresnejšie slová, ktoré útočník použil, ako aj čas prijatia telefonátu. Ak je to možné, je vhodné útočníkovi klásť otázky, s cieľom zistiť čo najviac o bombovej hrozbe, ako aj informácie, ktoré by mohli útočníka identifikovať. Vo vzťahu k informáciám o výbušnom zariadení, je vhodné sa útočníka pýtať na jeho druh, vzhľad, spôsob fungovania, ako aj miesto jeho uloženia a čas detonácie. Ak to rozhovor umožňuje, osoba komunikujúca s útočníkom sa ho môže pýtať na motiváciu, na členstvo v nejakej organizácie, alebo miesto odkiaľ telefonuje.

Všetky takto získané informácie zaznačí prijímateľ ohlásenia vo formulári uvedenom v prílohe č. 2, nakoľko tieto informácie majú potenciál nielen presnejšie stanoviť stupeň ohrozenia bombovou hrozbou, ale aj prispieť k odhaleniu a identifikácii útočníka.

Po ukončení telefonického hovoru je dôležité bez zbytočného odkladu túto informáciu nahlásiť určenej zodpovednej osobe (napr. riaditeľ). Zodpovedná osoba následne vyhodnotí bombovú hrozbu, určí stupeň ohrozenia a následne postupuje podľa vypracovaných plánov.

POSTUP PRI PRIJATÍ E-MAILOVEJ BOMBOVEJ HROZBY

V žiadnom prípade nemožno uvedenú e-mailovú správu vymazať. Kvôli bezpečnosti nie je vhodné otvárať prílohy, ani klikať na hypertextové odkazy nachádzajúce sa v správe.

Pre účely ďalšej analýzy je dôležité, aby bola celá e-mailová správa uložená (nielen skopírovaná alebo prepísaná). Z uvedeného dôvodu je nevyhnutné uložiť e-mailovú správu ako celok (cez možnosť „Uložiť ako“) vo formáte „.msg“ alebo „.eml“. Takto uloženú e-mailovú správu je potrebné uchovať pre budúcu analýzu relevantných orgánov.

Po prijatí e-mailovej správy od útočníka treba bezodkladne oznámiť túto udalosť určenej zodpovednej osobe (napr. riaditeľ). Zodpovedná osoba následne postupuje podľa vypracovaných plánov a koordinuje postup zamestnancov subjektu.

Získané informácie prijímateľ ohlásenia zaznačí do formuláru v prílohe č. 2.

VYHODNOTENIE ÚROVNE BOMBOVEJ HROZBY

Faktory vplývajúce na vyhodnotenie bombovej hrozby:

1. ÚROVEŇ USKUTOČNITEĽNOSTI BOMBOVEJ HROZBY A JEJ HODNOVERNOSŤ

Uskutočniteľnosť bombovej hrozby závisí predovšetkým od toho, či konkrétne kroky, ktoré útočník opísal v obsahu vyhrážky, sú reálne aj vykonateľné.

Hodnovernosť bombovej hrozby môže naznačiť napríklad skutočnosť, že útočník vykázal v obsahu vyhrážky znalosť zostrojovania výbušných alebo iných nebezpečných zariadení, teda obsah vyhrážky naznačuje, že útok je reálne aj schopný technicky uskutočniť.

2. ZNENIE A OBSAH VYHRÁŽKY, VZŤAH ÚTOČNÍKA K CIEĽOVÉMU SUBJEKTU

Stupeň bombovej hrozby môže závisieť aj od obsahu vyhrážky a vzťahu útočníka k cieľovému subjektu. Nekonkrétne hrozby napísané spôsobom, ktorý indikuje použitie automatického prekladu, môžu naznačovať nižšiu rizikovosť ako tie, ktoré napísala osoba v slovenskom jazyku a napríklad preukázala dobrú znalosť miestneho prostredia, kde má k útoku dôjsť.

Stupeň bombovej hrozby taktiež závisí od skutočnosti, či útočník cielene zakrýva svoju identitu (napríklad použitím rôznych anonymizačných služieb), alebo svoju identitu úmyselne odhalí, napríklad uvedením mena a priezviska. V prípade odhalenia identity útočníka, a to obzvlášť v prípade, ak ide o osobu, ktorá je cieľovému subjektu známa (osobné spory, prepustený zamestnanec, bývalý študent), je potrebné pristupovať k uvedeným hrozbám s osobitnou pozornosťou a považovať riziko za vysoké.

3. PREDCHÁDZAJÚCA AKTIVITA ÚTOČNÍKA VOČI CIEĽOVÉMU SUBJEKTU ALEBO OBDOBNÝM CIEĽOM

Opakované bombové hrozby, ktoré sa nenaplnili a pochádzajú od toho istého útočníka, môžu poukazovať na bombovú hrozbu nízkeho rizika. Najmä v prípade, ak ide o anonymné bombové hrozby, napríklad doručované e-mailovou správou.

4. AKTUÁLNE DIANIE

Na určenie stupňa bombovej hrozby môže mať vplyv aj aktuálna spoločenská a geopolitická situácia. V prípade zvýšeného počtu bombových hrozieb (napríklad v regióne) sa môže stať, že ďalšie osoby začnú tieto aktivity opakovať a kopírovať. Aj uvedený fakt treba pri hodnotení úrovne bombovej hrozby vyhodnotiť a zväžiť použitie nižšieho stupňa ohrozenia.

5. PRÍSTUPNOSŤ MIESTA POTENCIÁLNEHO ÚTOKU

Vykonalnosť a hodnovernosť bombovej hrozby súvisí s prístupnosťou miesta útoku. Napríklad, či existuje voľný prístup do priestoru, kde sa má nachádzať výbušné zariadenie, alebo ide o uzatvorené priestory chránené kontrolovanými vstupmi, prípadne dlhodobo uzamknuté priestory. Ak je miesto, kde má dôjsť k útoku, verejnosti neprístupné, alebo je vybavené kontrolnými stanovišťami, naznačuje to nižší stupeň bombovej hrozby.

6. NEBEZPEČENSTVO V EVAKUAČNÝCH MIESTACH

Pri hodnotení bombovej hrozby je dôležité vyhodnotiť aj okolie miesta, kde má k útoku dôjsť. Ak sa v blízkom okolí, alebo v evakuačných trasách a zónach nachádza nebezpečný materiál (horľaviny, plyny, jedovaté látky), je potrebné zvýšiť pozornosť a nastaviť evakuačné plány tak, aby sa minimalizovalo riziko pre evakuované osoby.

STUPNE OHROZENIA BOMBOVÝMI HROZBAMI

Väčšina hrozieb bombovým útokom sa nikdy nenaplní, pretože primárnym cieľom útočníka (najmä ak ide o anonymné nahlásenie hrozby) je vyvolať strach, paniku, prípadne narušenie činnosti cieľového subjektu (napríklad odročenie pojednávania na súde). Treba však vždy svedomito sledovať indikátory potenciálneho útoku a postupovať podľa vypracovaných plánov, aby nedošlo k tragickým incidentom.

Na základe vyššie uvedených faktorov možno rozdeliť ohrozenia bombovými hrozbami na tri stupne:

**NÍZKE
RIZIKO**

**STREDNÉ
RIZIKO**

**VYSOKÉ
RIZIKO**

1. STUPEŇ - NÍZKE RIZIKO

Hlavným indikátorom, že bombová hrozba spadá do úrovne nízkeho rizika je, že bombový útok nie je uskutočniteľný (napr. výbušné zariadenie sa má nachádzať v uzavretých priestoroch, do ktorých je kontrolovaný vstup, útočník sa vyhráza použitím nerealistických prostriedkov a pod.). Ďalšími znakmi, že ide o nízku rizikovosť hrozby je, že:

- v dôsledku jej realizácie by neprišlo k ohrozeniu majetku alebo osôb,
- je zjavné, že cieľom je narušenie činnosti cieľového subjektu (najmä ak ide o opakované hrozby toho istého útočníka alebo identického znenia),
- nejasnosť, nekonkrétnosť, resp. všeobecnosť hrozby, použitie nepriameho komunikačného kanálu (nápís na stene, hromadná e-mailová správa) alebo ak je útočník notoricky známy páchaním takýchto aktivít (pravidelné bombové vyhrážky z identického zdroja),
- v iných krajinách alebo okresoch boli zaznamenané identické vyhrážky z identického zdroja - toho istého útočníka.

2. STUPEŇ – STREDNÉ RIZIKO

Čím viac prvkov realistickosti alebo konkrétosti hrozba vykazuje, tým viac je potrebné brať ju vážne. Stredno-rizikové hrozby sú charakteristické svojou uskutočniteľnosťou, ale nízkou pravdepodobnosťou samotného útoku. Sú však špecifické konkrétnejším opisom použitých metód, času a miesta útoku. Medzi ďalšie indikátory stredného rizika bombovej hrozby patrí:

- **hrozba je priama a uskutočniteľná (je reálne možné ju vykonať),**
- **znenie vyhrážky naznačuje plánovanie konkrétneho postupu vykonania útoku (z obsahu vyhrážky sa javí, že útočník venoval pozornosť plánovaniu aktu vykonania útoku),**
- **vyhrážka indikuje konkrétne miesto a čas realizácie hrozby,**
- **vyhrážka neobsahuje priamu informáciu o konkrétnych prípravných krokoch útočníka smerujúcich k reálnemu vykonanie útoku, avšak obsahuje nepriame indície, že tak konal,**
- **útočník preukázal určitú znalosť informácií o nástrojoch a komponentoch potrebných na zostrojenie výbušného zariadenia.**

3. VYSOKÉ RIZIKO

Konkrétne a realistické vyhrážky predstavujú najvyššiu úroveň rizika, obzvlášť ak sú doručené osobne (alebo útočník vedome odhalí svoju identitu a má vzťah k cieľovému subjektu – napr. bývalý zamestnanec, bývalý žiak, obžalovaný a pod.). Ďalšie indikátory vysokého rizika:

- **hrozba predstavuje bezprostredné a významné ohrozenie bezpečnosti osôb a majetku,**
- **vyhrážka je priama, veľmi konkrétna a vysoko realistická - môže obsahovať mená, časové údaje alebo miesto uloženia výbušného zariadenia a pod.,**
- **útočník odhalil svoju stotožniteľnú identitu a vyhrážka naznačuje, že už došlo k vykonaniu konkrétnych krokov,**
- **útočník vykazuje znalosť zbraní, alebo obsah vyhrážky naznačuje, že vopred vykonal sledovanie a obhliadku cieľových priestorov alebo osôb,**
- **hrozba obsahuje konkrétne informácie o nastraženom výbušnom zariadení,**
- **motivácia útočníka vykonať bombový útok je reálna (útočník žiada o výkupné, má osobný spor s dotknutou inštitúciou a pod.).**

Vyhodnocovacia tabuľka pre zodpovednú osobu je súčasťou prílohy č. 3.

OPATRENIA PODĽA STUPŇA OHROZENIA

Návrhy konkrétnych opatrení nevyhnutne závisia od vyhodnotenia stupňa ohrozenia.

V prípade, **ak bolo riziko vyhodnotené ako nízke**, je nevyhnutné bezodkladne kontaktovať Policajný zbor Slovenskej republiky a následne vykonať čiastočnú alebo úplnú vizuálnu bezpečnostnú prehliadku priestorov.

Ak bolo riziko vyhodnotené ako stredné, je potrebné bezodkladne kontaktovať Policajný zbor Slovenskej republiky a zvážiť vykonanie čiastočnej alebo úplnej evakuácie objektu. Následne je nevyhnutné uzatvoriť ohrozené miesto a vykonať vizuálnu bezpečnostnú prehliadku priestorov s cieľom nájsť výbušné zariadenie alebo iný podozrivý predmet.

V prípade vysokého rizika je vhodné vykonať evakuáciu ohrozeného miesta a bezodkladne kontaktovať Policajný zbor Slovenskej republiky za účelom nahlásenia hrozby a požiadania o poskytnutie súčinnosti pri zabezpečení pyrotechnickej prehliadky a koordinovaní ďalšieho postupu.

MOŽNOSTI REAKCIE

Zodpovedná osoba sa po zvážení dostupných informácií môže rozhodnúť vykonať čiastočnú alebo celkovú vizuálnu bezpečnostnú prehliadku priestorov bez ich uzatvorenia (tzv. lockdown-u). Uvedené rozhodnutie by malo byť založené na vyhodnotení hodnovernosti hrozby. Vizuálnu bezpečnostnú prehliadku by mali vykonať osoby, alebo osoba s dôkladnou znalosťou budovy a jednotlivých priestorov. Je dôležité, aby vo vypracovaných plánoch vizuálnej bezpečnostnej prehliadky bol vopred určený postup a spôsob jej vykonania; plán vizuálnej bezpečnostnej prehliadky je uvedený v prílohe č. 1.

Pokiaľ je potrebné získať viac času a informácií na vyhodnotenie ohrozenia, zodpovedná osoba môže rozhodnúť o vykonaní vizuálnej bezpečnostnej prehliadky s čiastočným alebo celkovým uzatvorením priestorov (tzv. lockdown), a to obmedzením vstupu a výstupu z ohrozeného miesta. V uvedenom prípade je možné znížiť riziko, že počas prehliadky niekto zvonku vnesie alebo vynesie nejaký predmet do/z priestoru.

Ak zodpovedná osoba rozhodne, že hrozba je reálna (a teda riziko vysoké), je vhodné vykonať evakuáciu ohrozeného miesta. Pri zvažovaní evakuácie však treba brať do úvahy, či jej vykonanie nebude znamenať pre evakuované osoby ešte vyššie riziko ako jej nevykonanie (napríklad z dôvodu rizika na evakuačnej trase alebo miesta, kde sa evakuované osoby budú zhromažďovať). Evakuácia (rozumej vyvedenie osôb mimo ohrozené priestory) môže byť úplná alebo čiastočná (obmedzená napríklad na časť ohrozenej budovy, areálu a pod.), čo závisí od konkrétnej situácie a špecifik cieľového objektu. Taktiež, ak bola hrozba obmedzená pre menšiu časť rozsiahleho areálu, nie je nevyhnutné evakuovať celý areál.

UZATVORENIE PRIESTOROV (TZV. LOCKDOWN)

Uzatvorenie priestorov môže byť čiastočné alebo úplné. Čiastočné uzatvorenie sa týka len špecifickej časti v rámci ohrozeného subjektu. V prípade čiastočného uzatvorenia je obmedzený vstup a výstup osôb z uvedenej časti. V prípade úplného uzatvorenia je obmedzený vstup a výstup z celého objektu.

Výber druhu uzatvorenia závisí od stupňa vyhodnoteného rizika, ako aj od špecifik lokality a jej okolia. Úplné uzatvorenie je vhodné zvoliť aj vtedy, kedy je v mieste vysoká premávka chodcov, ktorí by mohli výbušné zariadenie do lokality vnieť aj po vykonaní vizuálnej bezpečnostnej prehliadky.

PRÍPRAVA PLÁNU VIZUÁLNEJ BEZPEČNOSTNEJ PREHLIADKY

Plán vizuálnej bezpečnostnej prehliadky by mal obsahovať najmä:

- **faktory ovplyvňujúce, či sa vizuálna bezpečnostná prehliadka priestorov vykoná pred alebo po evakuácii,**
- **rozdelenie objektu do jednotlivých zón,**
- **úlohy jednotlivých osôb pri výkone vizuálnej bezpečnostnej prehliadky,**
- **vnútorné a vonkajšie pôdorysy cieľového subjektu,**
- **kritické a zraniteľné miesta, ktoré je potrebné prehľadať (napr. rozvody vody, plynu, elektriny),**
- **miesta, ktoré je potrebné prehľadať po začatí evakuácie,**
- **nástroje a vybavenie osôb vykonávajúcich vizuálnu bezpečnostnú prehliadku,**
- **základné procedúry pre systematickú a dôslednú vizuálnu bezpečnostnú prehliadku,**
- **spôsob označenia už prehliadnutých priestorov.**

Vyhľadávanie výbušného zariadenia je prirodzene nebezpečnou a vysokorizikovou činnosťou. Nezávisle od toho, či je zariadenie nájdené, je potrebné dbať na bezpečnosť osôb vykonávajúcich vizuálnu bezpečnostnú prehliadku priestorov. Všetky osoby vykonávajúce vizuálnu bezpečnostnú prehliadku by mali mať k dispozícii pôdorys areálu s vyznačenými evakuačnými trasami. Pri vizuálnej bezpečnostnej prehliadke by mali prioritne skontrolovať evakuačné zóny, zóny s nebezpečným materiálom a miesta, ktoré boli označené útočníkom v bombovej hrozbe. Pozornosť je potrebné zamerať hlavne na predmety, ktoré sa javia, že nepatria na uvedené miesto alebo pôsobia podozrivo. Z tohto dôvodu je nevyhnutné, aby vizuálnu bezpečnostnú prehliadku vykonávala osoba alebo osoby s dôkladnou znalosťou priestorov a budovy.

Pre bezpečnosť osôb vykonávajúcich vizuálnu bezpečnostnú prehliadku priestorov je potrebné dodržiavať nasledovné pravidlá:

- obmedziť na minimum používanie bezdrôtovej komunikácie (napr. vysielачky),
- obmedziť na minimum počet ľudí vykonávajúcich vizuálnu bezpečnostnú prehliadku,
- označiť a zaznamenať všetky zóny, ktoré boli už prehliadnuté,
- dôsledne prehliadnúť všetky verejne dostupné miesta, miesta zhromažďovania a vonkajšie evakuačné trasy pred začatím evakuácie,
- ak došlo k nájdeniu podozrivého predmetu, je potrebné nahlásiť zodpovednej osobe (napr. riaditeľovi) jeho nález a zabrániť prítomnosti osôb v jeho blízkosti,
- používať bezpečné a časovo efektívne prostriedky komunikácie medzi všetkými osobami vykonávajúcimi vizuálnu bezpečnostnú prehliadku,
- nahlasovať presné informácie zodpovednej osobe (napr. riaditeľovi),
- nikdy nepredpokladať prítomnosť len jediného výbušného zariadenia,
- nikdy nepredpokladať, že útočník uviedol pravdivý čas detonácie,
- nikdy sa nedotýkať podozrivého predmetu, hýbať ním alebo ho zakrývať iným predmetom,
- nikdy sa nezdržiavať v blízkosti podozrivého predmetu viac ako je nevyhnutné.

PODOZRIVÝ PREDMET

Podozrivým predmetom je čokoľvek, čo možno dôvodne považovať za výbušninu, nástražný výbušný systém alebo iný nebezpečný materiál. Ako príklad možno uviesť podozrivé káble alebo podozrivú elektroniku, iné viditeľné predmety pripomínajúce výbušné zariadenie, alebo neštandardné zvuky, zápach alebo opar.

V prípade nálezu podozrivého predmetu osobou vykonávajúcou vizuálnu bezpečnostnú prehliadku je potrebné:

- **nedotýkať sa, nemanipulovať ani nepohybovať s podozrivým predmetom,**
- **okamžite predmet nahlásiť určenej zodpovednej osobe a zásahovým zložkám (polícia, hasiči, zdravotná služba),**
- **zabezpečiť ohrozené priestory a ubezpečiť sa, že sa v nich nenachádza personál,**
- **informovať ostatné osoby vykonávajúce vizuálnu bezpečnostnú prehliadku,**
- **informovať zásahové zložky o stave v priestoroch a stave podozrivého predmetu.**

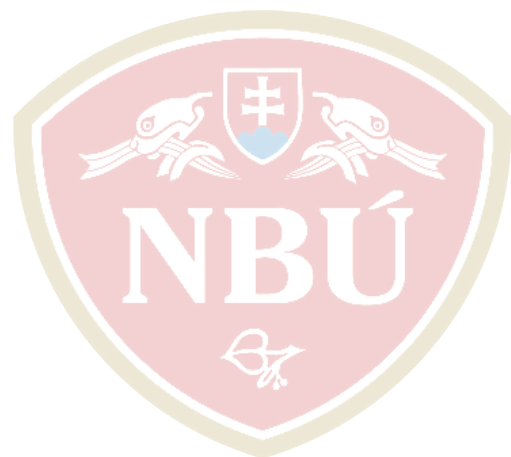
EVAKUÁCIA PRIESTOROV

Ak je to bezpečné a je nevyhnutné vykonať evakuáciu priestorov, je potrebné informovať záchranné zložky a taktiež:

- použiť alternatívne evakuačné trasy pre osoby v blízkosti podozrivého predmetu,
- vykonať vizuálnu bezpečnostnú prehliadku evakuačných trás a zón, kde sa budú osoby zhromažďovať,
- vykonať evakuáciu až po vizuálnej bezpečnostnej prehliadke evakuačných trás,
- kontaktovať záchranné zložky a požiadať o poskytnutie pomoci,
- skontrolovať, či boli evakuované všetky osoby nachádzajúce sa v predmetnom priestore.

NÁVRAT DO EVAKUOVANÝCH PRIESTOROV

Po vykonaní evakuácie s pyrotechnickou prehliadkou musí zástupca PZ SR vyhodnotiť, kedy je možné sa bezpečne vrátiť do evakuovaných priestorov. Návrat môže byť umožnený predovšetkým po vykonaní vizuálnej bezpečnostnej prehliadky, ak nebol nájdený podozrivý predmet. Konkrétne podmienky návratu by mali byť vypracované v dokumentácii cieľového subjektu.

MINISTERSTVO

VNÚTRA

SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VIZUÁLNA BEZPEČNOSTNÁ PREHLIADKA VNÚTORNÝCH PRIESTOROV

Pre účely vnútornej bezpečnostnej prehliadky je potrebné rozdeliť objekt na jednotlivé zóny nasledovne:

ZELENÁ ZÓNA

Verejne prístupná zóna. Do tejto zóny má prístup ktokoľvek bez kontroly. Ide najmä o chodby, vestibuly alebo čakárne.

ŽLTÁ ZÓNA

Zóna s regulovaným vstupom. Do tejto zóny sa dostanú len osoby s povolením alebo kľúčmi (kľúčmi disponujú viaceré osoby). Ide o oddelenia, kancelárie alebo vnútorné priestory škôl.

ČERVENÁ ZÓNA

Zóna s kontrolovaným vstupom. Do tejto zóny sa dostanú len osoby po kontrole a s oprávnením na vstup, a to aj vo forme vstupnej elektronickej karty. Môže ísť napríklad o infekčné oddelenia.

ČIERNA ZÓNA

Neverejná zóna. Do týchto priestorov majú vstup len osoby s kľúčom od miestnosti. Ide o priestory, ktoré nie sú každodenne využívané a kľúče od nich má veľmi obmedzený okruh ľudí. Môže ísť napríklad o kotelne.

V rámci vnútornej vizuálnej bezpečnostnej prehliadky sa zelená zóna prehliada ako prvá (uloženie nástražného výbušného systému je najpravdepodobnejšie). Žltá zóna sa prehliada až po vykonaní vizuálnej bezpečnostnej prehliadky zelenej zóny. Červená a čierna zóna sa prehliadajú ako posledné, až po prehliadnutí vyššie uvedených zón. Pri vizuálnej bezpečnostnej prehliadke červenej a čiernej zóny sa evakuácia osôb vykoná spravidla len v prípade nálezu nástražného výbušného systému, alebo podozrivého predmetu.

POSTUP PRI VYKONANÍ VIZUÁLNEJ BEZPEČNOSTNEJ PREHLIADKY

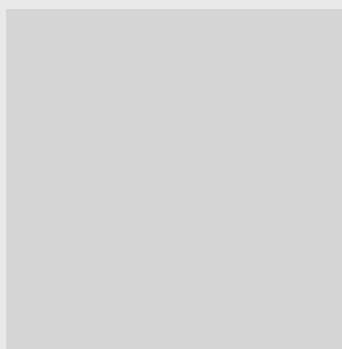
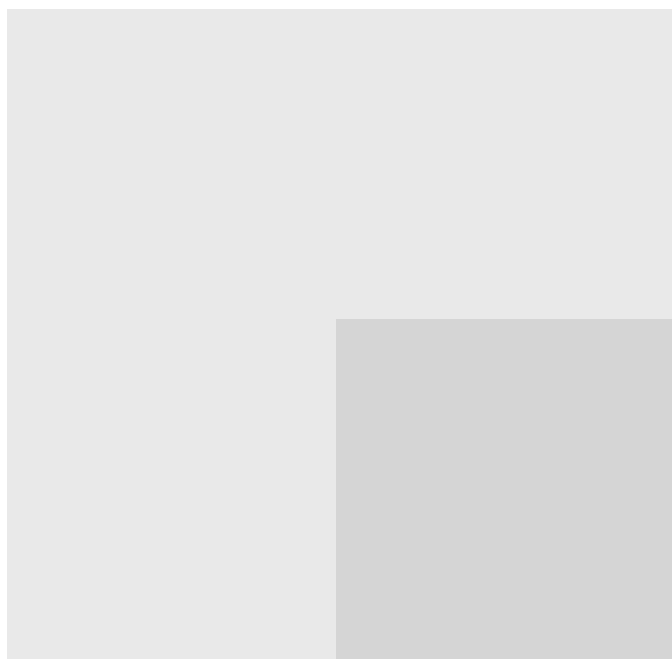
Pred vstupom do miestnosti je potrebné v prvom rade skontrolovať neporušenosť zámkov na vstupných dverách a vykonať jej kontrolu sluchom, ktorým analyzujeme zvuky (napríklad zvuk pripomínajúci tikot hodín alebo odpočítavanie). Odporúča sa zastaviť a zavrieť oči, čím sa zvýši vnímanie. Následne sa pokračuje vo vizuálnej bezpečnostnej prehliadke.

Pri rozhodovaní o prioritách a faktoroch je potrebné uprednostňovať dôkladnosť pred rýchlosťou. Bezpečnosť je najdôležitejšia. Osoby vykonávajúce vizuálnu bezpečnostnú prehliadku sa nesmú dať rušiť a nesmú sa dotýkať ničoho podozrivého. Vizualná bezpečnostná prehliadka sa začína kontrolou vstupu.

Pri vstupe je nutné rozdeliť miestnosť opticky do troch alebo štyroch horizontálnych línií. Podľa toho, či je v miestnosti závesný strop alebo nie. Tieto sa postupne kontrolujú bez zbytočných pohybov a posunov. Častou chybou je postup odhora dole, pričom je možnosť prehliadnutia dôležitého znaku alebo stôp. Prvá horizontálna línia je od podlahy do úrovne pásu, druhá horizontálna línia zahrňuje oblasť od pásu do úrovne brady, tretia horizontálna línia od brady k stropu a štvrtá horizontálna línia od závesného stropu vyššie. K prehliadke tretej a štvrtej horizontálnej línie sa môžu použiť rôzne pomôcky ako sú inšpekčné zrkadlá, rebríky a podobne.

V niektorých situáciách je možné rozdeliť priestor miestnosti do dvoch línií po horizonte. Je to výhodné v miestnostiach kde sú voľné priestory, najmä pri obvodových múroch (napríklad spoločenské miestnosti, zasadačky). Pri prehliadke v horizontálnych líniách platí zásada postupovať zvonku dovnútra a od spodných priestorov hore.

Ako posledné sa kontrolujú priestory celkom zaplnené a priestory nad zavesenými stropmi.

Zaznamenaná hrozba

Prijímateľ ohlásenia

Bomba/ Útok strelnou zbraňou / Iné

Formulár slúži na zápis informácií prijímateľom hrozby a základné postupy pre prijímateľa ohlásenia.

Prijímateľ ohlásenia:

Na ohlásenie bombovej hrozby sú najčastejšie využívané verejne dostupné kontaktné miesta cieľových subjektov ako sú telefónne čísla na informačný pult, podateľňu, sekretariát, alebo emailové adresy slúžiace na kontakt s verejnosťou.

Ak ste prijímateľom hrozby:

1. Zachovajte pokoj.
2. Pokúste sa zaznamenať, alebo si zapamätať čo najviac informácií ktoré Vám boli oznámené.

V prípade ohlásenia hrozby telefonicky

3. Pokúste sa od útočníka získať čo najviac detailov o hrozbe (miesto/čo by to malo byť, popis/čas explózie/následky explózie/dôvod jeho konania/meno alebo organizácia)
4. Ak nie ste na mieste ohlásenia sám, upútajte na seba pozornosť a požiadajte inú osobu o kontaktovanie zodpovednej osoby - napríklad štatutár, riaditeľ.

V prípade ohlásenia hrozby elektronicky

5. Emailovú správu uchovejte, nepreposielajte, nemanipulujte s jej obsahom (neotvárajte prílohy, alebo hypertextové odkazy), ak je to možné uložte emailovú správu.
6. Vyplňte získané informácie do informačných polí nižšie, pokúste sa uviesť čo najviac detailov (pomôžu Vám pri vyzvození PZ).
7. Bezodkladne informujte zodpovednú osobu - napríklad štatutár, riaditeľ.
8. Zodpovedná osoba využije Vami zaznamenané informácie na vyplnenie tabuľky zameranej na vyhodnotenie úrovne hrozby (príloha č.3).

Útočník sa javil:

Nahnevaný

Pokojný

Racionálny

Iracionálny

Intoxikovaný

Rozpačitý

Súvislý

Dôsledný

Neslušný

Emocionálny

Umiernený

Jazyk

Spisovný

Ľudový

Cudzinec

Iné

Reč:

Pomalá

Rýchla

Presná

Skreslená

Zajakavá

Nosová

Zastretá

Pozadie:

Ticho

Zmätko

Hudba

Hlas

Kancelária

Ulica

Stroje

Iné

Dátum:

Čas:

Forma ohlásenia

Elektronicky (email/kontaktný formulár) / Telefonicky / Osobne-ústny prejav/ Listová zásielka / iným spôsobom

Odosielateľ:

Volajúci tel.č.:

Meno:

Adresát:

Názov predmetu:

Pohlavie:

Jazyk:

Vek:

Obsah ohlásenia:

Prílohy:

Vyhodnotenie úrovne rizika a ako ďalej postupovať

Zodpovedná osoba - napríklad štatutár, riaditeľ

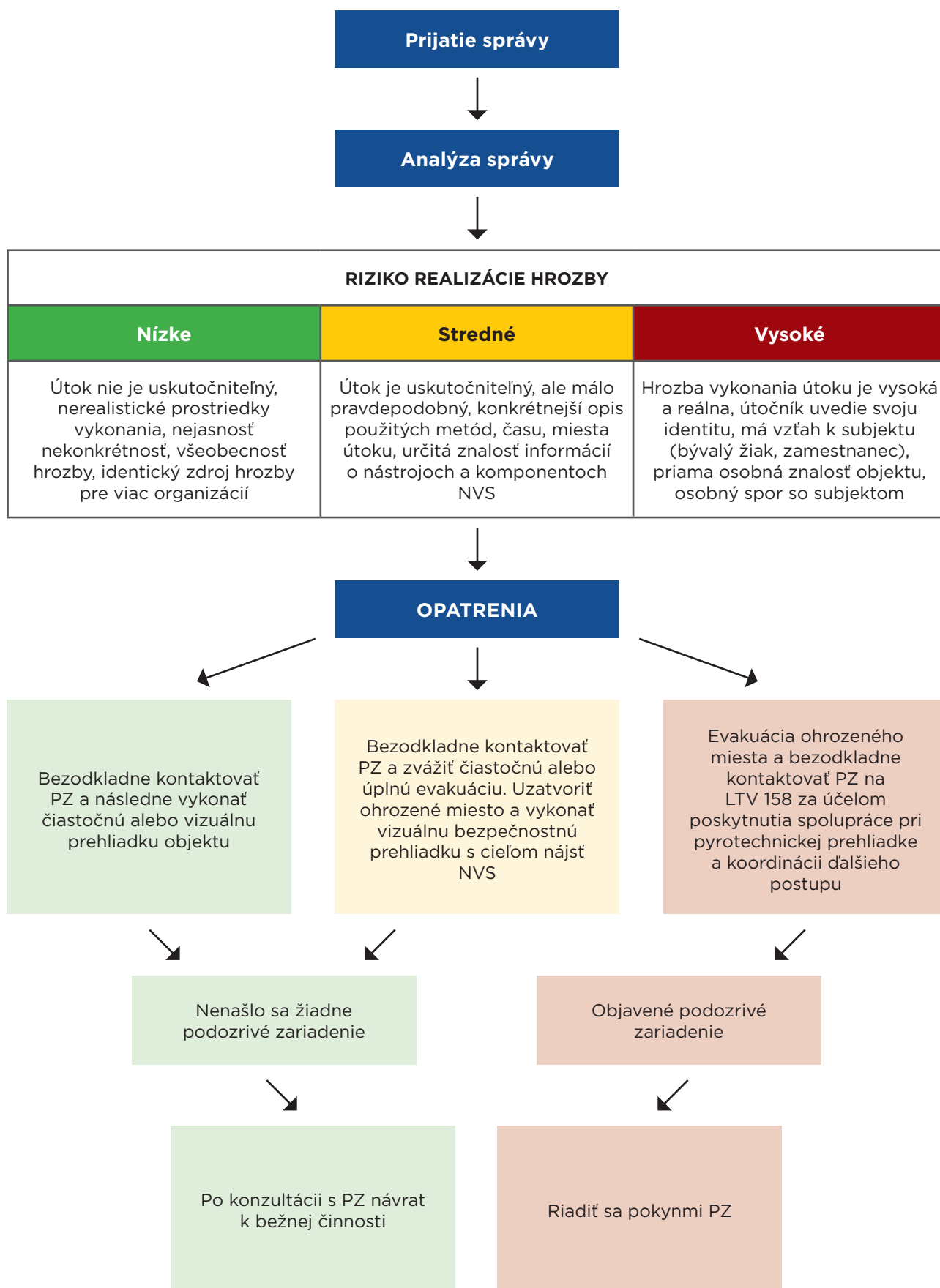
ANALÝZA ÚROVNE HROZBY

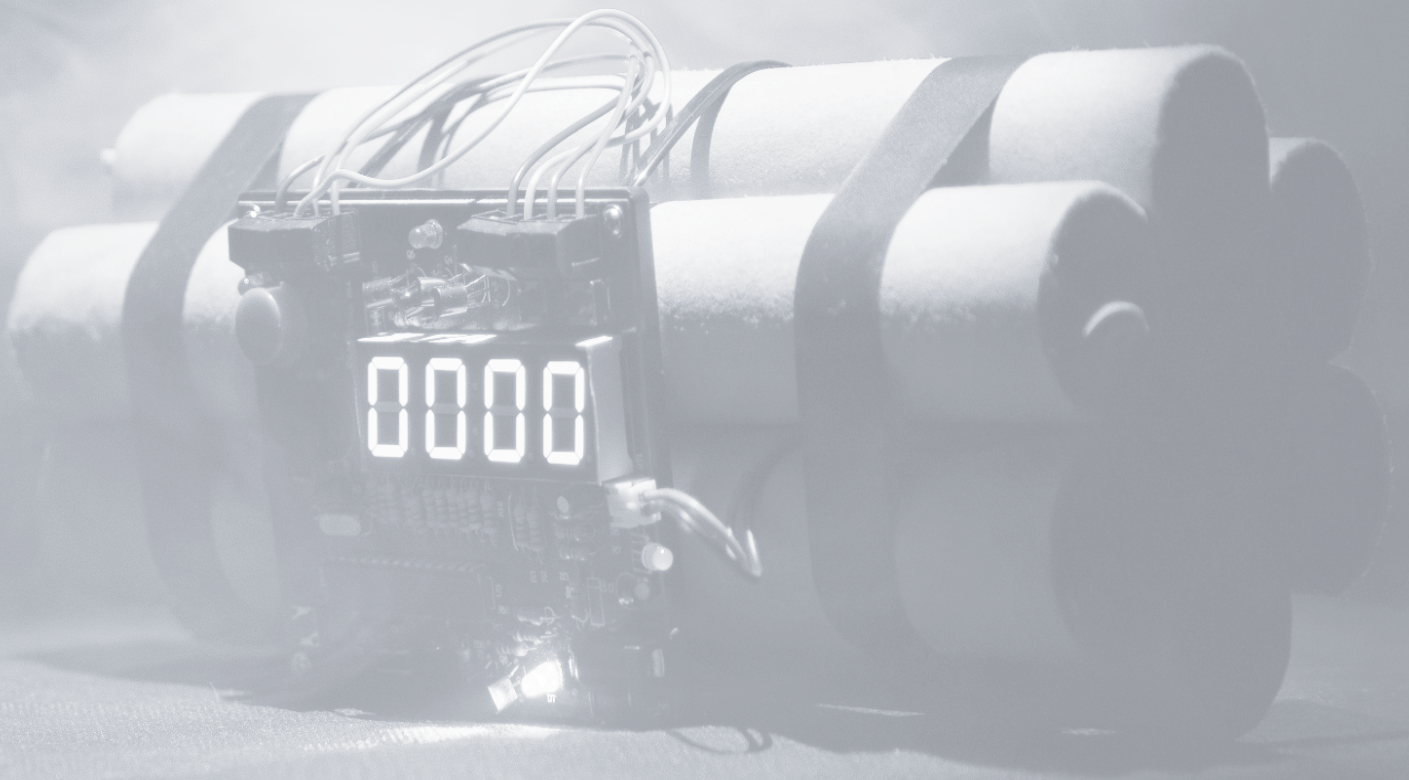
Informácie získané z ohlásenia		Nízka	X	Stredná	X	Vysoká	X
KTO?	ODOSIELATEĽ hrozby	anonym/pseudonym (napr. Al Kaida, ISIS, vymyslená skupina, meno)		pseudonym/predstavil sa (napr. meno pPRIEZVISO bežné v SR)		predstavil sa (konkrétny človek)	
	PRÍJEMCA hrozby (organizácia kde bola hrozba oznámená..)	iba nám alebo viac prijímateľov (hromadne odoslaný email na viacero inštitúcií)		iba nám resp. súvisiacim objektom (napr. VŠ a fakulty tejto VŠ)		iba nám	
ČO?	Ohlásená hrozba / hrozby	strelba / útok chladnou zbraňou (nôž, meč a pod)	strelba / bomba / viaceré hrozby		konkrétny druh hrozby	detailne popísaný druh hrozby	
		útok bombou alebo iným NVS	áno /		áno /	áno /	
		Bomba - druh výbušniny	neuviedol/uviedol viacero		uviedol (napr. míny, granáty, rúrkové bomby a pod..)	uviedol (špecifikoval druh a typ..)	
		iné zbrane (napr. RPG, raketomet a pod.)	áno		áno	áno	
AKO?	Spôsob ohlásenia	email napr. z mail2tor.com alebo podobnej bezplatnej e-mailovej služby, ktorá poskytuje šifrovanie a anonymitu pre komunikáciu.		telefonicky (neznáme alebo zahraničné číslo bez indetifikácie), doručenie podozrivej zásielky		telefonicky/osobne	
KEDY	Dátum a čas explózie / útoku	neuviedol/uviedol viacero dátumov a časov		uviedol konkrétny deň a čas		podrobne uviedol konkrétny deň a čas	
KDE?	adresa a miesto útoku	adresa / konkrétne miesto v objekte	uvedené miesto bez bližších detailov		uvedené miesto / uvedený detail	uvedené konkrétne miesto reálne existuje	
	Je uvádzané miesto verejne prístupné	verejne prístupné / bez prístupu verejnosti	iba s povolením		iba pre personál	áno	
PREČO?	Dôvod hrozby	všeobecne	neuviedol alebo všeobecný dôvod		všeobecný	konkrétny definovaný dôvod (napr. prepustenie zo zamestnania, pomsta a pod)	
		požiadavky (finančné, náboženské, spoločenské)	všeobecné (odovzdanie kryptomeny ale neuviedie na aký účet a pod..)		konkrétne peniaze a omunikácia cez email	konkrétne požiadavky (napr. prepustenie reálnej osoby z väzenia a pod..)	
VLASTNÉ ZISTENIA v OBJEKTE	Bol zaznamenaný podozrivý predmet?	nie		áno		áno	
		nie		áno		áno	

Poznámka:

Niektoré druhy výbušnín:

TNT, C4, Danubit, Semtex, RDX, PLX, Dynamit, ANFO

KONTAKTY:

SLOVENSKÁ INFORMAČNÁ SLUŽBA

P.O.BOX 69
810 00 Bratislava

NÁRODNÝ BEZPEČNOSTNÝ ÚRAD

Budatínska 30
851 06 Bratislava

VOJENSKÉ SPRAVODAJSTVO

Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
Námestie generála Viesta 2
832 47 Bratislava

**MINISTERSTVO VNÚTRA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Pribinova 2
812 72 Bratislava